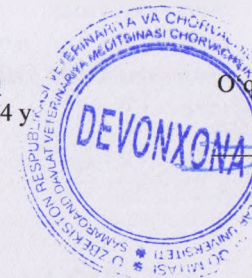

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**SAMARKAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI, CHORVACHILIK
VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITET**

Ro'yxatga olindi:
№ BD-60810900 – 1.10
“20” 08 2024 y

“TASDIQLAYMAN”
O'quv ishlari bo'yicha prorektor
q.x.f.d., professor
Elmurodov A.A.
“29” 08 2024

DEHQONCHILIK ASOSLARI

**ISHCHI O'QUV DASTURI (SILLABUSI)
(Sirtqi ta'lim 3-bosqich talabalari uchun)**

Bilim sohasi: 800000 – Qishloq, o'rmon baliq xo'jaligi va veterinariya

Ta'lim sohasi: 810000 – Qishloq xo'jaligi

Ta'lim yo'nalishlari: 60810900– Agronomiya (yem-xashak ekinlari)
60812200– O'simlikshunoslik (yaylov cho'l o'simlikshunosligi)

Samarqand - 2024

Fanning ishchi o'quv dasturi (sillabusi) 2022 - yilda tasdiqlangan o'quv reja va fan dasturiga muvofiq ishlab chiqildi.

Tuzuvchi:

Nurbayev S. - SamDVMCHBU "Agrotexnologiya, ishlab chiqarishni mexanizatsiyalashtirish va avtomatlashtirish" kafedrasining assistenti

Taqrizchilar:

Sanaqulov A.L. - Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Biokimyo instituti professori, q.x.f.d.

Rizayev Sh. - Samarqand agroinnovatsiyalar va tadqiqotlar instituti "Agrobiotexnologiya" kafedrasida dotsenti q.x.f.doktori

Fanning ishchi o'quv dasturi (sillabusi) "Agrotexnologiya, ishlab chiqarishni mexanizatsiyalashtirish va avtomatlashtirish" kafedrasining 2024 yil 29-08 dagi "1" - son yig'ilishida muhokamadan o'tgan va fakultet Kengashida muhokama qilish uchun tavsiya etilgan.

Kafedra mudiri

A.Xasilbekov

Fanning ishchi o'quv dasturi (sillabusi) "Agrotexnologiya" fakulteti kengashida muhokama etilgan va foydalanishga tavsiya qilingan (2024 yil 28-08 dagi 1-sonli bayyonnoma).

Fakultet kengashi raisi:

E.Berdimuratov

Kelishildi:

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i, professor v.b.:

Ro'ziqulov R.F.

8. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 31-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi PQ-187-son qarori.

9. Qishloq xo'jaligida islohotlarni chuqurlashtirishga doir qonun va me'yoriy hujjatlar. I va II qismlar. Toshkent. 1998 yil.

10. Mo'minov K., Bobomirzayev P., Izbosarov B., Nosirov B., Mo'minova Z. "Dehqonchilik va melioratsiya" fanidan laboratoriya ishlari va amaliy mashg'ulotlar. O'quv qo'llanma. "Lesson Press" nashriyoti, Toshkent. 2021 yil.

11. Ramazonov O., Yusupbekov O. Tuproqshunoslik va dehqonchilik. Darslik. "Sharq" nashriyot-matbaa Toshkent. 2003 yil.

12. Xalikov B., Namozov F. Almashlab ekishning ilmiy asoslari [Matn] Kitob. "Noshirlik yog'dusi" nashriyoti Toshkent 2016 yil.

VIII. Baholash

Talabalarining fanlarni o'zlashtirishi 5 ballik tizimda baholanadi.

5 (a'lo) baho:

Xulosa va qaror qabul qilish;
Ijodiy fikrlar olish;
Mustaqil mushohada yurita olish;
Olgan bilimlarini amalda qo'llay olish;
Mohiyatini tushunish;
Bilish, aytib berish;
Tasavvurga ega bo'lish;

4 (yaxshi) baho:

Mustaqil mushohada yurita olish;
Olgan bilimlarini amalda qo'llay olish;
Mohiyatini tushunish;
Bilish, aytib berish;
Tasavvurga ega bo'lish;

3 (qoniqarli) baho:

Mohiyatini tushunish;
Bilish, aytib berish;
Tasavvurga ega bo'lish;

2 (qoniqarsiz) baho:

Dasturni o'zlashtirmaganlik;
Fanning mohiyatini bilmaslik;
Aniq tasavvurga ega bo'lmaslik;
Mustaqil fikrlay olmaslik.

	ekinlar agrotexnikasiga bog'liq holda tarqalishi va ularga qarshi kurash		
5	Ekin ekishdan keyin qator oralariga ishlov berish	Internit ma'lumotlar asosida tayorlanish	6
6	Yerga asosiy ishlov berish usullarining tuproq xususiyatlari va o'simliklarni o'sish hamda rivojlantirishiga ta'siri	Internit ma'lumotlar asosida tayorlanish	6
7	Yerni kuzgi bug'doy ekishga tayyorlash	Referat yozish	6
8	Har-xil tuproqlarda qatqaloq hosil bo'lishi va uni yo'qatish yo'llari	Referat yozish	6
9	Yerlarni takroriy ekinlar ekishga tayyorlash	Internit ma'lumotlar asosida tayorlanish	6
10	Almashlab ekish bo'yicha keyingi yillarda o'tkazilgan tajribalar natijalari	Internit ma'lumotlar asosida tayorlanish	6
11	Zamonaviy dehqonchilik tizimlari. Dehqonchilik tizimlarining tarkibiy qismlari	Referat yozish	6
12	O'g'itlarni qo'llash va uning samaradorligini oshirish choralari	Internit ma'lumotlar asosida tayorlanish	6
13	Suv va shamol eroziyasiga qarshi kurashning maxsus choralari	Internit ma'lumotlar asosida tayorlanish	6
14	Yoppasiga ekilgan ekinlardan bo'shagan yerlarni haydash usullari	Referat yozish	6
15	Lalmikor yerlarni haydash usullari. Yem-xashak ekinlarini yetishtirishda sug'oriladigan joylarda almashlab ekish	Referat yozish	6
Jami:			100

VIII. Adabiyotlar Asosiy adabiyotlar

1. Ochilov E., Uraimov T. Dehqonchilikda ilmiy izlanish asoslari. Darslik. "Tafakkur nashriyoti" Toshkent. 2013 yil.
2. Mo'minov K., Azimboyev S.A., Sanaqulov A., Berdiboyev Ye., Kenjayev Yu. Dehqonchilik ilmiy izlanish asoslari bilan. O'quv qo'llanma. "TURON-IQBOL" nashriyoti, Toshkent. 2014 yil.
3. Sulaymanov B., Umurzoqov E., Nasirov B., Xikmatov Sh. Parazit begona o'tlar bioekologiyasi va ularga qarshi kurash choralari. O'quv qo'llanma. "Lesson Press" nashriyoti, Toshkent. 2022 yil.
4. Artukmetov Z., Sheraliev H. Ekinlarni sug'orish asoslari. O'quv qo'llanma. "Avto-nashr" Toshkent. 2007 yil.

Qo'shimcha adabiyotlar:

5. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021 yil. – 52 bet.
6. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent, "O'zbekiston" nashriyoti, 2022 yil. – 416 bet.
7. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 28-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida davlat boshqaruvi tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-5696 son Farmoni.

Fan Sillabusi Samarqand davlat veterinariya meditsinasi chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti

Fan to'g'risida ma'lumot

Fan shifri: DA1304

Fan nomi: Dehqonchilik asoslari

Semestr/yil: 5-semestr/2024-2025 o'quv yili

Kafedra: "Agrotexnologiya, ishlab chiqarishni mexanizatsiyalashtirish va avtomatlashtirish"

Soatlar kreditlar: 4,0 ECTS (20 auditoriya soati, 100 soat mustaqil ta'lim)

Ma'ruza	Amaliy mashg'ulot	Laboratoriya mashg'ulotlari	Mustaqil ta'lim	Jami
6	6	8	100	120

Fan bo'yicha mashg'ulotlarning joylashuvi:

Auditoriya vaqti: dars jadvaliga asosan

Talablar:

Fan uchun mas'ul kafedra: Agrotexnologiya, ishlab chiqarishni mexanizatsiyalashtirish va avtomatlashtirish

Instruktor to'g'risida ma'lumot

Kafedra joylashgan joyi: SamDVMChBU, 5-o'quv binosi, 527-xona

Telefon: +99893-237-68-36 ish telefoni; mobil: +99893-227-68-36

E.mail. sahibiddin87@mail.ru Ish vaqti: Uchrashuvga ko'ra

I. Fanni o'qitishdan maqsad talabalarga yerlardan oqilona foydalanish, tuproq unumdorligini saqlash, oshirish, begona o'tlarning biologik xususiyatlarini hisobga olgan holda kurash choralari to'g'ri amalga oshirish, yerlarga sifatli ishlov berish, ekinlarni navbatlab ekish va dehqonchilik tizimini ilmiy asosda tashkil etish, qishloq xo'jalik ekinlarini yetishtirishning agrotexnik usullarini takomillashtirish va navlarni yaxshilashga qaratilgan ilmiy tadqiqot ishlarini o'tkazish, eng samarali agrotexnik usullarni va navlarni ishlab chiqarishga joriy etish uslublarini o'rgatishdan iborat.

II. Fanning vazifasi yerlardan oqilona foydalanish, begona o'tlarga qarshi oldini oluvchi, agrotexnik va kimyoviy kurash choralari uyg'unlashgan holda olib borish, yerlarga ishlov berish, ekinlarni ekish usullari, almashlab ekish, dehqonchilik tizimi, ilmiy tadqiqot ishlarini o'tkazish bo'yicha ko'nikmalar hosil etishdan iborat.

III. Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:

- O'zbekistonda dehqonchilikning hozirgi holati va istiqbollari. Sug'oriladigan va lalmikor yerlarda dehqonchilikning asosiy xususiyatlari. Dehqonchilikning rivojlanish tarixi. Fanning rivojlanishida olimlarning tutgan o'rni.

Dehqonchilik o'simliklarning hayot omillari, dehqonchilik qonunlari, tuproq unumdorligini saqlash va oshirish, begona o'tlarga qarshi kurash, yerga ishlov berish, almashlab ekish va dehqonchilik tizimlarini o'rgatadigan fan sifatida.

Madaniy o'simliklarning yorug'lik, harorat, havo, oziq va suvga bo'lgan talabi. Begona o'tlar va ularning qishloq xo'jalik ekinlarga keltiradigan zarari to'g'risida tasavvurga ega bo'lishi;

Yerga ishlov berishning umumiy masalalari, maqsadi va vazifalari; yerga ishlov berish qurollari va yerga mexanikaviy ta'sir etish; Yerni ishlashdagi texnologik jarayonlar: qatlamni agdarish, yumshatish, aralashtirish, zichlash, tekislash, egat, pol, cheklar olish, Yerlarni ekin ekishga tayyorlash. Yerlarni joriy tekislash, chizellash, boronalash va molalash. qishloq

xo'jalik ekinlarini ekish usullari. Qishloq xo'jalik ekinlarini ekish usullari. O'g'itlarni qo'llash, yerni ishlash, begona o'tlar, o'simlik kasalliklari va zararkunandalariga, qurg'okchilikka, suv va shamol eroziyasiga qarshi kurashning maxsus choralari, sug'orish va zax qochirish, ishlab – chiqarishni tashkil qilish aniqlash ko'nikmalariga ega bo'lish;

Ilg'or xo'jaliklarning yerdan unumli foydalanish va dehqonchilik madaniya tini ko'tarish tajribalar va rivojlanish qonuniyatlari bo'yicha xulosa qilish malaka-siga ega bo'lishi kerak.

IV. O'qitish usullari:

Fanni o'qitish jarayonida zamonaviy usullardan foydalanish, sohadagi muammolarni ta'limning ommaviy shakllari bilan bog'lab, talabalarning nazariy bilimlarini amaliy mashg'ulotlar orqali mustahkamlab borish lozim. O'quv materiallarini talabalar tomonidan unumli o'zlashtirish uchun ko'rgazmali qurollar o'qitishning texnik vositalari, Dehqonchilik xizmati bo'yicha chop etilgan ma'ruza matnlaridan keng foydalanish, talaba bilimini baholash tizimini joriy etish. Ma'ruza mashg'ulotlarida ilg'or pedagogik texnologiyalar foydalaniladi.

“Dehqonchilik asoslari” kursini loyihalashtirishda quyidagi asosiy konseptual yondoshuvlardan foydalaniladi:

Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim.

Tizimli yondoshuv.

Faoliyatga yo'naltirilgan yondoshuv.

Dialogik yondoshuv.

Hamkorlikdagi ta'limni tashkil etish.

Muammoli ta'lim.

V. Fanning tarkibiy tuzilishi:

5.1. “Dehqonchilik asoslari” fanidan rejalashtirilgan ma'ruza mashg'ulotlarining kalendar tematik rejas

Ma'ruza mashg'ulotlarining:			
№	mavzulari	rejasi	soat
1-modul. Kirish. Dehqonchilik fanining rivojlanish tarixi.			
1.1.	Kirish. Fanning maqsadi, vazifasi va rivojlanish tarixi. Dehqonchilikning ilmiy asoslari	1.1. Kirish. Dehqonchilik fanining rivojlanish tarixi. 1.2. Dehqonchilikning ilmiy asoslari. 1.3. Dehqonchilikning asosiy qonunlari. 1.4. Tuproq unumdorligi va uning turlari.	2
2- modul. Qishloq xo'jalik ekinlarini ekish usullari.			
2.1.	Yerga ekin ekishdan oldin ishlov berish. Qishloq xo'jalik ekinlarini ekish usullari. Yerga ekin ekishdan keyin ishlov berish	2.1. Qishloq xo'jalik ekinlarini ekishdan oldin yerni tekislash. 2.2. Ekish oldidan tuproqqa ishlov berish:	2
3-modul. Zamonaviy dehqonchilik tizimlari			
3.1.	Almashlab ekish. Dehqonchilik tizimi va uning tarixiy shakllari. Zamonaviy dehqonchilik tizimlari va ularning tarkibiy qismlari	3.1. Almashlab ekish va uning ahamiyati. 3.2. Almashlab ekish turlari. 3.3. Almashlab ekishni tuproq unumdorligiga ta'siri almashlab ekish rotatsiyasi va tizimlari.	2
Jami:			6

5.2. “Dehqonchilik asoslari” fanidan rejalashtirilgan amaliy mashg'ulotlarining kalendar tematik rejas

Amaliy mashg'ulotlarining:			
№	mavzulari	rejasi	soat
1.	Tuproqning texnologik xossalarini aniqlash: tuproqning qovushqoqligi va plastikligi	1.1. Tuproqning qovushqoqligini aniqlash. 1.2. Tuproqning plastikligi aniqlash. 1.3. Tuproqning yopishqoqligi aniqlash. 1.4. Yopishqoqligi chegarasini aniqlash	2
2.	Yerni ishlash va ekish sifatiga baho berish	2.1. Yerni ishlash sifatiga baho berish 2.2. Yerni ekish sifatiga baho berish 2.3. Qator oralariga ichlov berishni sifatiga baho berish	2
3.	Almashlab ekish	3.1. G'allachilikda qo'llaniladigan almashlab ekish sxemalari. 3.2. Almashlab ekishni ishlab chiqish.	2
Jami:			6

5.3. “Dehqonchilik asoslari” fanidan rejalashtirilgan laboratoriya mashg'ulotlarining kalendar tematik rejas

Laboratoriya mashg'ulotlarining:			
№	mavzulari	rejasi	soat
1.	Tuproqning maksimal dala nam sig'imini aniqlash	1.1. Tuproqning DNSlari bilan tanishish 1.2. Tuproqni TNS aniqlash 1.3. Tuproqni KNSaniqlash	2
2.	Har xil tuproqlarning suv o'tkazuvchanligini aniqlash	2.1. Tuproqning suv o'tkazuvchanligini ahamiyati. 2.2. Shisha silindrning hajmini aniqlash. 2.3. Tuproqning suv o'tkazuvchanligiga baho berish	2
3.	Tuproqning suv ko'tarish xususiyatini aniqlash	3.1. Tuproqning suv ko'tarish xususiyati to'g'risida tushuncha. 3.2. Shisha trubkani diyometrin va hajmini aniqlash.	2
4.	Tuproqning namligini aniqlash.	4.1. Tuproqni namligini aniqlash usullari. 4.2. Namlikni aniqlash uchun tuproq namunasini olish 4.3. Termostatda quritib tuproq namligini aniqlash.	2
Jami:			8

VI. Fan bo'yicha kurs ishi

(O'quv rejada kurs ishi belgilanmagan)

VII. “Dehqonchilik asoslari” fanidan rejalashtirilgan talabalar mustaqil ta'limining kalendar tematik rejas

№	Mustaqil ta'lim mavzulari	Amalga oshirish mexanizmi	Hajmi (soatda)
1	Respublikamiz dehqonchiligining holati, muammolarini hal qilish yo'llari	Internit ma'lumotlar asosida tayyorlanish	6
2	Tuproq unumdorligi va strukturasini yaxshilashga qaratilgan tadbirlar	Referat yozish	6
3	Tuproqning suv, havo izziklik va oziq rejimlarini yaxshilash	Internit ma'lumotlar asosida tayyorlanish	6
4	Begona o'tlarning tuproq iqlim sharoiti va	Referat yozish	6